

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни

«СОЦІОЛОГІЯ ПОВСЯКДЕННОСТІ»

(ДЛЯ БАКАЛАВРІВ)

Київ – 2018

Підготовлено професором кафедри політології, соціології та соціальної роботи В. Ж. Поповим

Затверджено на засіданні кафедри політології, соціології та соціальної роботи (протокол №3 від 25.10.2018 р.)

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту міжнародних відносин та соціальних наук (протокол №3 від 25.10.2018 р.)

Схвалено Вченою радою ПрАТ ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Попов В. Ж. Навчальна програма з дисципліни «Соціологія повсякденності» (для бакалаврів). – К. : МАУП, 2018. – 15 с.

Навчально-методична розробка містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни «Соціологія повсякденності», теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

© ПрАТ ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (МАУП), 2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Соціологія повсякденності – достатньо молода дисципліна, яка відповідає потребам часу – вивчення соціальних процесів мікрорівня, які займають одну з домінуючих позицій в житті сучасної людини, її повсякденній життєдіяльності. Саме ця дисципліна посідає важливе місце в системі спеціальних соціологічних теорій. Теоретичне значення соціології повсякденності пов'язане з такими питаннями методологічного характеру, як термінологія, критерії відбору методик, методів і способів обробки інформації, інтерпретація та розуміння вербальної і невербальної знакової інформації в процесі людських повсякденних практик, ефективність результатів практик в цілому, - ось далеко не повний перелік окреслених даним курсом питань, які становлять предмет вивчення дисципліни «Соціологія повсякденності». В основі концепції повсякденності знаходиться ідея самоцінності «життєвого світу» суб'єкта, з яким співвідносяться усі інші види раціональності і форми ідеального відображення дійсності. Аналіз повсякденності важливий тому, що вона всезагальна, це – інтерсуб'єктивний світ значень, які поділяють більшість людей. Саме тому повсякденність стає вихідним пунктом для розуміння різних складних явищ духовного життя.

Особливість дисципліни соціології повсякденності – у наданні знань, що дозволятимуть орієнтуватися в структурі соціологічного знання, співвідносити феноменологічні концепції, використовувати отримані знання при дослідженні сучасних повсякденних практик. Курс спрямований на формування навиків раціонального і критичного осмислення соціальної дійсності, що має також і практичне значення.

Мета викладання курсу – сформувати у майбутніх соціологів знання про основні методологічні принципи вивчення соціальних процесів мікрорівня, про застосування конкретних методів соціологічних досліджень в цій сфері, про різні підходи та можливі варіанти інтерпретації результатів вивчення повсякденних практик.

Знання теоретичних концепцій потребує наукової систематизації та взаємоузгодження на основі створення інтегруючих методологічних конструкцій, підходів; **вміння** адекватного вибору та використання методів, технологій, аналізу та інтерпретації соціальних фактів та емпіричних даних сприятимуть розумінню складної структури соціальної реальності.

Вивчення дисципліни «Соціологія повсякденності» пов'язане з вивченням таких курсів і дисциплін, як: «Соціологія комунікацій», «Соціологія політики», «Соціальна структура суспільства», «Загальна соціологія», «Соціологія особистості», «Соціальна психологія» та ін.

**ПРОГРАМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІОЛОГІЯ ПОВСЯКДЕННОСТІ»**

№	Назва змістового модулю і теми
	Змістовий модуль I. Теоретичні засади соціологічних теорій повсякденності
1	Тема 1. Соціологія повсякденності. Теорія та історія життєвих практик
2	Тема 2. Повсякденна реальність як соціологічна проблема
3	Тема 3. Теоретичні підходи до вивчення повсякденності
4	Тема 4. Міждисциплінарний характер повсякденності
	Змістовий модуль II. Повсякденність як об'єкт соціологічного дослідження
5	Тема 5. Соціальні навички, правила, інтерпретації
6	Тема 6. Феномен повсякденності
7	Тема 7. Історія і культура повсякденності
8	Тема 8. Феноменологічна соціологія повсякденності.
9	Тема 9. Розуміння повсякденності через парадигму соціального обміну
10	Тема 10. Драматургічна версія повсякденної реальності
11	Тема 11. Етнометодологія Г. Гарфінкеля
	Змістовий модуль III. Повсякденність в контексті соціокультурних змін
12	Тема 12. «Фрейм-аналіз» І. Гофмана
13	Тема 13. Трансляція та зміни практик
14	Тема 14. Нова повсякденність глобального світу
15	Тема 15. Повсякденність постмодерну
	Разом годин: 120

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІОЛОГІЯ ПОВСЯКДЕННОСТІ»

Змістовий модуль I. Теоретичні засади соціологічних теорій повсякденності

Тема 1. Соціологія повсякденності. Теорія та історія життєвих практик

Передумови виникнення проблеми повсякденності у соціології. Проблематизація поняття «суспільство» у сучасній соціальній теорії (А. Турен, Б. Латур, Дж. Уррі). Рефокусування соціології: повсякденне життя і рутинна поведінка. Соціологія повсякденності в Україні.

Література: 4, 6, 8, 11, 13.

Тема 2. Повсякденна реальність як соціологічна проблема

Прагматичний поворот в соціальних науках. Різні концепції практик та дисциплінарне поле соціальних наук. Образи повсякденності в соціальній теорії: «життєвий світ», «вихолошена повсякденність», «знеособлюються рутинна», «плавильний котел». Концепції Е. Гуссерля і М. Хайдеггера. Альфред Шюц про множинні реальності. Ірвінг Гофман про «не-буквальні-світи». Спроби політичної реінтерпретації (Ю. Габермас). Сучасні підходи: повсякденне життя в контексті «практичного повороту». Аналіз повсякденних підстав соціального порядку.

Література: 6, 11, 12, 13, 15, 21.

Тема 3. Теоретичні підходи до вивчення повсякденності.

Теоретичні моделі, формальні описи та «реалії» життя. Поняття практичного знання. Знати, значить «вміти продовжити» (Вітгенштейн). Матеріалістично-речовий підхід в соціології повсякденності. Інструменти, речі, обладнання (Zeug). Поняття інструментальної матриці. Концепція користувача: навички й прийоми. Фонова практика як сукупність практичних навичок (Хайдеггер, Дрейфус, Полані). Мета як зміст практики *sense pratique*. Роль мови у фонівій практиці, ідея «мовної гри» (Вітгенштейн, Райл, Джеймс Скотт, П. Бурдьє).

Література: 1, 3, 8, 9, 10, 11, 13.

Тема 4. Міждисциплінарний характер повсякденності.

Міждисциплінарний характер повсякденності: філософія та соціологія, психологія та психіатрія, лінгвістика й теорія літератури. Історичні праці Фернана Броделя про структури повсякденності. Нові підходи до дослідження праці, війни та влади Альфа Людтке. Лінгвістичний аналіз буденної мови Людвіга Вітгенштайна. Дослідження народної мовної культури та сміху Михайла Бахтіна. Міфологія буденного життя Ролана Барта. Патології повсякденності Зігмунда Фрейда.

Література: 11, 12, 15, 21.

Змістовий модуль II. Повсякденність як об'єкт соціологічного дослідження

Тема 5. Соціальні навички, правила, інтерпретації

Навчання та слідування правилам. Правила як соціальні інститути. Формальні й неформальні правила. Парадокс «наслідування правилу» (Вітгенштейн, Сьорл, Кріпке). Фонові очікування та припущення (Шюц, Гоффман, Гарфінкель). Соціологізована версія філософської феноменології Е. Гуссерля, ідеї символічного інтеракціонізму та соціального конструктивізму.

Література: 4, 10, 11, 13, 17, 18, 20, 22, 23.

Тема 6. Феномен повсякденності

Практики та ідентичність. Розкриття життєвих просторів. Поле и габітус. Соціальні практики та класова ідентичність в соціальній теорії та історії (Дрейфус, Бурдьє, Томпсон, Еліас).

Структури і техніки повсякденного спілкування в культурно-етнічних інтеракціях. Об'єктивність повсякденності з точки зору інтеркультуралізації та індивідуалізації соціальних зв'язків. Феномен повсякденності.

Література: 1, 6, 9, 11, 14, 16.

Тема 7. Історія та культура повсякденності

Множинність реальностей. Повсякденна реальність як верховна реальність. Кінцеві області значень Простір і час повсякденних взаємодій. Соціальна взаємодія і повсякденне життя Логіка повсякденності. Абдукція. Експерт як повсякденний діяч. Повсякденність і наука. Три трактування історизму повсякденності.

Література: 1, 6, 7, 9, 11, 14, 16

Тема 8. Феноменологічна соціологія повсякденності.

Самостійні версії феноменологічної соціології. Феноменологічна концепція А. Шюца. Етнометодологія Г. Гарфінкеля. Проект когнітивної соціології А. Сікурела. Феноменологізація соціології знання П.Бергером та Т.Лукманом. Соціологічна концепція Е.Гоффмана.

Література: 4, 10, 11, 13, 17, 18, 20, 22, 23.

Тема 9. Розуміння повсякденності через парадигму соціального обміну

Теоретичні витoki теорії обміну. Соціальна антропологія (Броніслав Малиновський, Джеймс Фрезер, Марсель Мосс). Ідеї біхевіоризму Берреса Скіннера. Парадигма обміну Дж. Хоманса. Основні аксіоми теорії обміну. Соціальне тяжіння П. Блау.

Література: 10, 11, 13, 18, 20, 22, 23.

Тема 10. Драматургійна версія повсякденної реальності

Концепція гри Й. Гейзінга. Теорія «соціальної драматургії» Ервіна Гоффмана. Ідея гри як незаперечної передумови існування людей, як необхідного способу соціального життя. Обивательські практики як взаємодії – спектаклі. «Мистецтво керування враженням». Соціальне життя як «інформаційна гра». Види сигнальної активності.

Література: 7, 8, 9, 11, 12.

Тема 11. Етнометодологія Г. Гарфінкеля

Методика вивчення «етнометодів» (буденних методів). Аналіз розмови. Індексні висловлення. Конструювання соціальної реальності під час розмовної комунікації. Течії етнометодології: аналіз розмовної мови (Х. Сакс, Дж. Джефферсон), етнометодологічна герменевтика (А. Блум, П. Мак-Хью), аналіз буденного повсякденного життя (Д. Циммерман, М. Поллнер), консенсус у діалозі (К.Д. Кнорр-Цетина, Б. Латур, С.Вулгар).

Література: 6, 10, 11, 12, 25.

Змістовий модуль III. Повсякденність в контексті соціокультурних змін

Тема 12. «Фрейм-аналіз» І. Гоффмана

Фрейм-аналіз як теоретична перспектива і метод соціології. «Фрейм-аналіз» і «практика» - альтернативні проекти в дослідженнях повсякденності. Первинні системи фреймів та їх трансформації. Трансформації трансформацій. Ламінації. Ірвінг Гоффман та Вільям Джемс: переосмислення «субуніверсумов». Предикати існування і предикати реальності (Е. Гуссерль). Гоффман про реальність неіснуючого. Застосування фрейм-аналізу: фреймування простору і часу. Фрейми комунікації.

Література: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 25.

Тема 13. Трансляція та зміни практик.

Традиція й соціальні зміни. Цивілізаційні та культурні зміни як трансляція практик (Полані, Оакшотт, Нири, Хобсбаум). Політичні і моральні практики. Поняття добродійності й критика інструментальної концепції практик (Макінтайр). Концептуальні труднощі теорії практик у викладі С. Тернера. Нова «непрозорість» Ю. Габермаса.

Література: 1, 5, 11, 13, 25, 28.

Тема 14. Нова повсякденність глобального світу

Повсякденність у соціокультурних змінах.

Глобалізація і переосмислення локальності. Повсякденність як джерело однаковості сучасності. «Системи фреймів» (frameworks) і «системи мереж» (networks). Між локальним і глобальним: феномен «недалекого світу». Епоха гібридів.

Література: 1, 2, 3, 5,10, 11, 22, 23.

Тема 15. Повсякденність постмодерну

Стиснення і зникнення простору. Нова повсякденність. Віртуальне і реальне. Постмодерн і вітальність. Постмодерн і час. Постмодерн і особистість. Соціальність нової епохи.

Література: 1, 5, 11, 13, 25, 28.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Культурні норми у дзеркалі повсякденної свідомості.
2. Дослідження поза повсякденного.
3. Досвід віртуального як поза повсякденного.
4. Соціологічні дослідження буденних практик.
5. Дослідження повсякденності крізь логічний аналіз і герменевтику, історію і психоаналіз, критику ідеології і психологію.
6. Основні принципові положення соціологічних теорій повсякденності.
7. Співвідношення понять «соціальний порядок» і «порядок інтеракції».
8. Фундаментальна відмінність соціології повсякденності і соціології знання.
9. Концептуалізації повсякденного світу «сильної» і «слабкої» програм соціології повсякденності.
10. Поняття «верховна реальність».
11. Опис однієї і тієї самої події в первинній та вторинній системі фреймів.
12. Множинність реальностей і їх будова: світ наукової теорії.
13. Глибинне інтерв'ю - метод вивчення повсякденності. Підготовка інтерв'ю.
14. Феноменологічна соціологія П. Бергера і Т. Лукмана. Аналіз роботи «Соціальне конструювання реальності».
15. Основні принципи формування опитувальника інтерв'ю.
16. Герменевтичний метод у розуміючій соціології: генезис розвитку, типологія, проблема інтерпретації.
17. Аналіз роботи А. Шюца «Смислова будова соціального світу. Введення у розуміючу соціологію».
18. Наукова і поза наукові форми знання, роль інформації за Ж. Ліотаром.
19. Ідеї універсальної знакової системи.
20. Соціологія модерну: сутність, ревізія концептуального апарату та криза соціології модерну.
21. Суспільство як простір соціального тексту.
22. Постмодерн як удосконалений модерн.
23. Ж. Ліотар: концепція мовних ігор та мікроаналіз нової соціокультурної реальності.
24. З. Бауман: постмодерн, критика суспільства та традиційних цінностей, ставлення до прогресу.
25. Глибинне інтерв'ю як інструмент вивчення повсякденності.
26. Повсякденність постмодерну.
27. Аналіз роботи А. Шюца «Смислова будова соціального світу. Введення у розуміючу соціологію».
28. Взаємозв'язок мотивів як смисловий взаємозв'язок - мотив «для того щоб», і справжній мотив «тому що».

29. Феноменологічна соціологія П. Бергера і Т. Лукман. Аналіз роботи «Соціальне конструювання реальності».

30. Множина реальностей і їх будова.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Основою оволодіння матеріалом програми вичення курсу «Соціологія повсякденності» є систематична, активна та самостійна робота студентів щодо вивчення навчальної, наукової, спеціальної літератури, вирішення ситуаційних завдань та задач із навчальних тем дисципліни, написання рефератів і наукових повідомлень, виконання контрольних робіт. Засвоєння матеріалу сприятиме розвиненості індивідуальних умінь і здібностей слухачів щодо роботи з першоджерелами та підручниками.

Обираючи тему, студент на власний розсуд опрацює одну із запропонованих або три із запропонованих у переліку тем. Варто обирати так, щоб вона викликала інтерес або була пов'язана з практичною діяльністю студента, а також сприяла максимальному застосуванню знань та набуттю практичного досвіду. Одна тема обирається в разі великого обсягу знайденого матеріалу, три теми – в разі невеликих обсягів матеріалів на кожен окрему тему.

При підготовці відповідей на питання контрольної роботи студент повинен ознайомитись з навчальними посібниками, переліченими в списку літератури. Необхідно знайти глави чи розділи, які містять матеріал щодо конкретного питання та ретельно вивчити (прочитати, зрозуміти, законспектувати) його.

У контрольній роботі потрібно концентровано викласти основний зміст відповідей на поставлені питання. В цілому в контрольній роботі мають бути відповіді на кожне зазначене питання. По кожному питанню, якщо їх декілька, необхідно зробити стислий висновок.

Для підготовки відповідей потрібно також вивчити не тільки навчальну літературу, але й першоджерела-твори соціологів, які варто прочитати і зрозуміти основні ідеї цих авторів. Адже підготовка контрольної роботи - це не тільки конспектування навчальної літератури, але й творчий процес. Саме тому відповіді на питання повинні бути досить повними, самостійними, відображати рівень загальної культури та спеціальних знань студентів.

Обсяг контрольної роботи - 10-15 сторінок друкованого тексту, відповідно вдвічі більше - рукописного. На початку роботи потрібно вказати тему або теми роботи та викласти план роботи, який відбиватиме структуру роботи (чіткий порядок побудови тексту, зв'язок між окремими частинами). Структура контрольної роботи має бути такою: титульний лист (прізвище, ім'я та по-батькові студента; факультет, назву навчального закладу; дисципліну, з якої виконується робота; варіант контрольного завдання; прізвище, ім'я та по-батькові викладача; місто та рік виконання роботи); план роботи; вступ (де викладена актуальність та основні положення обраної теми

або тем, об'єкт та предмет аналізу); основна частина (розглянуті питання); висновки; список використаної літератури (потрібно вказати навчальні посібники та додаткову літературу, використані при виконанні контрольної роботи). Всі сторінки мають бути пронумеровані (крім першої - титульної) та відповідно відображені в плані роботи.

Особливу увагу слід приділити оформленню контрольної роботи. Вона повинна бути виконана охайно, ретельно. Кожна відповідь розпочинається з назви питання, закінчується коротеньким висновком. Кожен розділ роботи починається з нової сторінки.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поясніть вираз «повсякденні підстави соціального порядку».
2. Яке співвідношення понять «соціальний порядок» і «порядок інтеракції»?
3. В чому полягає фундаментальна відмінність соціології повсякденності і соціології знання?
4. Концептуалізації повсякденного світу «сильної» і «слабкої» програм соціології повсякденності.
5. Що означає вираз «верховна реальність»?
6. Яке теоретичне значення для соціології повсякденності має розрізнення Гуссерлем «предикатів реальності» та «предикатів існування»?
7. Наведіть приклад опису однієї і тієї самої події в первинній та вторинній системі фреймів.
8. Проаналізуйте можливості трансформації події «лекція».
9. Що таке «контекст повсякденної дії»?
10. Концептуалізація контексту в фрейм-аналізі та етнометодології.
11. Чи можна назвати жест привітання повсякденною подією?
12. Поясніть тезу Б. Латура про «інтерсуб'єктивність» соціального світу.
13. Дослідження повсякденної мобільності в соціології повсякденності.
14. Основні положення феноменологічної соціології: методологічні передумови, головні ідеї, представники.
15. Включене спостереження - як соціологічний спосіб вивчення повсякденної реальності.
16. Історичний характер повсякденності.
17. Соціологічні методи вивчення повсякденності.
18. Три проблеми соціалізації знання - взаємність перспектив, соціальне походження знання, соціальне розподіл знання.
19. Включене спостереження: історичні витоки.
20. Планування включеного спостереження: визначення проблеми, відбір випадків, ситуацій і груп.
21. Вхідження в ситуацію спостереження, ролі спостерігача, взаємовідносини «в полі».
22. Повсякденна реальність як верховна реальність.
23. Базові характеристики повсякденності. Поняття епохи.

24. Поняття кінцевої області значень.
25. Опис результатів при включеному спостереженні: метод запису, маркери.
26. Множинність реальностей і їх будова: світ наукової теорії.
27. Процес аналізу результатів включеного спостереження.
28. Способи підвищення надійності даних спостереження.
29. Множина реальностей і їх будова: світ сновидінь.
30. Глибинне інтерв'ю - метод вивчення повсякденності. Підготовка інтерв'ю.
31. Феноменологічна соціологія П. Бергера і Т. Лукмана. Аналіз роботи «Соціальне конструювання реальності».
32. Основні принципи формування опитувальника інтерв'ю.
33. Герменевтичний метод у розуміючій соціології: генеза розвитку, типологія, проблема інтерпретації.
34. Аналіз роботи А. Шюца «Смислова будова соціального світу. Введення у розуміючу соціологію».
35. Взаємозв'язок мотивів як смисловий взаємозв'язок - мотив «для того щоб», і справжній мотив «тому що».
36. Конституціональні елементи повсякденності.
37. Основна частина інтерв'ю. Інструментарій (прийоми та способи) розкриття теми інтерв'ю.
38. Повсякденність постмодерну.
39. Помічники та інгібітори спілкування.
40. Повсякденне мислення як система конструйованих типів.
41. Інтерсуб'єктивний характер повсякденного знання.
42. Основні заборони і помилки при проведенні глибинного інтерв'ю.
43. Визначальні ознаки модерну за творами З. Баумана
44. Визначальні ознаки постмодерну за творами З. Баумана
45. Критика З. Бауманом системної моделі суспільства.
46. Аргументи З. Баумана при спростуванні традиційних цінностей.
47. Аргументи З. Баумана при запереченні ідеї прогресу
48. Чинники трансформації статусу інтелектуальних еліт за З. Бауманом
49. Інформація як регулятор соціальних процесів за Ж. Ліотаром
50. Концепція мовних ігор Ж. Ліотара.
51. Ж. Ліотар про мікроаналіз нової соціокультурної реальності.
52. Наукова і поза наукові форми знання за Ж. Ліотаром
53. Причини потреби нових методів вивчення суспільства.
54. Розкрити сутність поняття класичне суспільствознавство
55. Розкрити сутність поняття модерн.
56. Ревізія концептуального апарату соціології модерну.
57. Ідеї універсальної знакової системи.
58. Суспільство як простір соціального тексту.
59. Ідея хаотизації світу.
60. Постмодерн як удосконалений модерн.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Бурдые П, Практический смысл. Санкт-Петербург: Алетейя, 2001.
2. Витгенштейн Л. “Философские исследования”; “О достоверности”. В кн. Философские работы, М., 1993.
3. Гарфинкель Г. Исследования по этнометодологии., С-Пб., Питер, 2007.
4. Гофман И. Представление себя другим в повседневной жизни / Пер. с англ. и вступ. статья А.Д. Ковалева. М.: Канон-Пресс-Ц, Кучково поле, 2000.
5. Гуссерль Э. Картезианские размышления. СПб.: Наука, 1998.
6. Макинтайр А, После добродетели: исследование теории морали. Москва: Академический проект, 2000.
7. Оакшотт М, Рационализм в политике. Москва, 2001.
8. Пирс Ч. Начала прагматизма / Пер.с англ. СПб.: «Алетейя», 2000, глава «Абдукция и индукция».
9. Полани М Личностное знание, - М., 1986.
10. Райл Г, Понятие сознания. Москва: Идея-Пресс, 1999.
11. Савченко Л.А. Социология повседневности. Ростов-на-Дону. – 2003.
12. Семенова В.В. Качественные методы. М. Добросвет, 1998.
13. Шюц А О множественности реальностей // Социологическое обозрение. 2003. Том 3. № 2.
14. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования, М. Прогресс, 2003.

Додаткова:

15. Волков В. “О концепции практик в социальных науках” // Социологические исследования, 1997, N 6.
16. Гарфинкель Г. Обыденное знание социальных структур: документальный метод интерпретации в профессиональном и непрофессиональном поиске фактов // Социологическое обозрение. № 1. Т. 3. 2003.
17. Гофман И. Анализ фреймов: эссе об организации повседневного опыта / Под ред. Г.С. Батыгина и Л.А. Козловой; вступ. статья Г.С. Батыгина. М.: Институт социологии РАН, 2003. Главы 2, 3, 7, 13, 14.
18. Гофман И. Театральный фрейм // Гофман И. Анализ фреймов: эссе об организации повседневного опыта / Под ред. Г.С. Батыгина и Л.А. Козловой; вступ. статья Г.С.Батыгина. М.: Институт социологии РАН, 2003.
19. Шюц А. Основной аргумент «Идей II» Гуссерля // Шюц А. Смысловая структура повседневного мира / Сост. А.Я. Алхасов; Пер. с англ. А.Я. Алхасова, Н.Я. Мазлумяновой; Научн. ред. перевода Г.С. Батыгин. М.: Институт Фонда «Общественное мнение», 2003.
20. Kripke, Saul Wittgenstein on Rules and Private Language, 1973.
21. Lefebvre H. The everyday and everydayness // Yale French Studies. № 73. 1987.

22. Searle, John R. *The Construction Of Social Reality*, New York, Free Press, 1995.
23. Searle, John R. "The Background," in *Intentionality, An Essay In The Philosophy Of Mind*. Cambridge, Cambridge University Press, 1983.
24. C. Taylor "To Follow a Rule...", in *Bourdieu: Critical Perspectives*, ed. by C. Calhoun, NY, 1992.
25. Turner, Stephen P. *The Social Theory Of Practices: Tradition, Tacit Knowledge, And Presuppositions*. Chicago, University of Chicago Press, 1994.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни	4
Зміст дисципліни	5
Тематика контрольних робіт	9
Вказівки до виконання контрольної роботи	10
Питання для самоконтролю	11
Список літератури	13